

Բ Ա Ր Ո Յ Ա Կ Ա Ն

ՍԱՆԱՏՐՈՒԿ ԹԱԳԱՌՈՐԻ ՎԱՍԽԱՆԸ.

(Շարունակումը),

Վարագայի Գ.

ԵՐՈՒԱՆԳ, ԵՐՈՒԱՋ, ԱՐԳԱՄ ԵՒ ՍՆՈՒԿ.

ՍՆՈՒԿ.

Ողջոյն ընդ ձեզ. ես կարծեցի որ Արգամ
Աստ պիտի գայր, ասի և ես անդ կերթամ
երուանդ.

Գալը ի բարին, Սնուկ հոր ազգապետ
Արգամ.

Ի գինեբուրաց յերանելս անդ ես թէպէտ
կամեցայ լինել նշմարք առնել միասին
Գալ աստ, սակայն ասի լուս չե երկուսին
Միանգամայն թողուլ սեղանն եղանել,
Եւ պատճառ տալ մեր մէջ դառ ինչ տեսանել
Սնուկ.

Տեսանելոյ ոչ այգ մնաց և ոչ լոյս.
Երբ պարեղաւք մասն և ես ետու խոյս.
Այս չե խնջոյ արժանաւոր Պարթևաց.
Այլ շամբալիսինք մակեղոնեանց և Յունաց-
Անոյ՜ գինին մակեղնոյց արգային.
Անհուն անկախ կալուածք տունց դեսպանին.
Այժմ ընդ երեկս կամի յորսն հնձանել,
Հրամայեց Երուանդին ևս հրաւիրել
Երուադ.

Մի թէ Երուանդ վերակացու է որսոց,
Կամ նմա է յանձնած պահեստ էրեցոյ.

Սնուկ.

Քաջի արանց խորհուրդն կարծեմ թէ այլ է.
Որսն պատրաստ դառապորտեանց կրկէս է.
Երուանդ նորան այսօր ծալին խոր խոցեց,
Ինձ թուեցաւ թէ նա մտքին բան գրեց
Մանաւանդ մէկ հրաման տուեց զինակրին.
Նա երբ լսեց, խոթովեցան դէպք նորին.
Չեմ երկրացիք ասել թէ այն հրաման,
Վասն Երուանդայ դատակիրք էր մահուան
Երուադ.

Չհասնի գործն անդ որ իրեաց մեկը դաւեմը,
Ապա թէ ոչ մեկը ևս այնքան ապուշ չեմը.

Սնուկ.

Յարեցութեան թէ մէկ աղաւ բազանէ,
Տասն և հինգ գիւղ դեսպանին կու պարզեւէ.
Արգամ.

Իրաւ եթէ վաղը ուզե դեսպանը,
Արգայն չունի նոր փոխել իւր բանը.
Այն կալուածքն ինչ որ նրան խոստացաւ,
Համարեալ թէ դեսպանն արդէն ստացաւ
Երուանդ.

Ո, աստուածք մեծք, ինչու այսպէս յիմարին,
Աս ի ԼԼԿԷ՛ մատնեցիք Հայք օտորին,
Եւ մեք դեռ ևս չունինք փախաք ազատել
Որպէս թէ մեծ գործ է խորհուրդ հաստատել
Սնուկ.

Հաստատեցէք ինչ խորհուրդ որ կամենաք,
Ես ձեզ հետ եմ եթէ կամիք, իմանաք.

Այսօրման ծաշ համբերութիւնս սպասեց,
Ամեն ազգաց մէջ խոյստուակ մեղ արեց.
Ող է տեսել մերկ օրորոգք ի կաքաւ,
Կայթել, պարել, ցուց յօրինել նուագաւ.
Արգայն ինքնին իւր բաժակէն տալ զինին,
Որ աւելի լիտեանն, մեղեգնին
Երուադ.

Դու դեռ այս նոր կտեսանես քո ալօք
Որ աւագաց մէկին ես բարձիւ և փառօք.
Քայց մէկ Հրեայ շատ ղեղեղիկ գրեւէ է,
Թէ արքունեաց գործ յոր օճիք հասել է.
Հրեից կրօն մեր կրօնին չէ նրման (1).
Նոքա ունին անթիւս աւանդք հնութեան.
Մեկը կալաշտեք աստղեր, կրակ, արեգակ,
Նոքա կասեն մէկ Աստուած կայ անբաղակ.
Որ ստեղծել է արեգակ և լուսին,
Եւ կինամէ թէ երկիրը, թէ երկին.
Այս ստեղծողն է ուղարկել Յիսուսին,
Որ էր նորա բան և որդին Միածին.
Այն Հրեայն զանկատ կանէ այն մասին,
Որ Սանատրուկ ուրացել է Յիսուսին.
Սա այն մարդն է որ առ Արգար զրկել էր.
Դատաւարակաւ անձեռադործ իւր պատկեր.
Յետոյ եկաւ Թադէ նորա մէկ դեսպան,
Մեր աստուածոց տաճարք նովա փակուեցան.
Այս Թադէի աշակերտ էր Սա-դուխորը.
Որ մինչ ի մահ անխախտ պահեց իւր ուխտը.
Այս մատեններ պիտի պահէ յախտեան,
Սանատրուկի ցանկ դառնութեան բազմայան,
Սարգանապալ արքան յարիք գործած չէր,
Վարակ այգան խնեւելութիւն տեսած չէր.

Արգամ. (Զարմուհալով այս խօսքերէն.)

Մի թէ Երուադ, դու Հրեից գիր գիտես,
Երուանդ.

Նա Հրեից և Ասորոյ քրմաց պէս,
Ոչ թէ միայն կրթութիւնայ քնթի տակ.
Այլ և շատ հին անցեց ունի յիշատակ
Երուադ.

Ես լուս գիտեմ Հռոմէական գպրութիւն,
Յունաց մատենէք քաղել, ասուն գրչութեան
Արգամ.

Երանի թէ դա լինէր մեր քրմապետ
Սնուկ.

Առաջ Երուանդ պիտի լինի նահապետ
Արգամ. (Ունչու աւանդով).

Նահապետը է մեր այժմեան Թադաւոր
Սնուկ. (Շառագնեղով).

Երուանդ կարէ լինել արքայ փառաւոր
Արգամ.

Ես յօժար եմ որ Երուանդ մեր քահ քաղթի
Երուանդ.

Յայնժամ Արգամ կրկնի Երկրորդ Արգայն
Արգամ.

Սնուկ կրկնի սպորապետ Արամեան
Սնուկ.

Երուադ կրկնի մեր քրմապետ պատուական
Արգամ.

Ես որսոյ տեղն կարեմ շատ մարդ գումարել
Արգամ.

Ես որսոյ տեղն կարեմ շատ մարդ գումարել
Արգամ.

Ես որսոյ տեղն կարեմ շատ մարդ գումարել
Արգամ.

(1) Թուղթ Յուդայի առաքելոյ ի Կաթուղիկեայց:

Երուանդ.
Եւ ես կարեմ համախոհեցս ազգ առնել:
Սլուկ.
Դիպաղեղանց մէջէն ով կայ շահատակ:
Երուանդ.
Քան զիս լաւը շեռ գտաներ լուսնի տակ.
Արգամ.
Թէ այդպէս է, ահա երզնում ի մեր քաջս,
Որ Երուանդայ դահ կազդուրէ այս իմ աջս,
Տիգրանըք իմ կայաշարեն անտառը:
Ամենայն ինչ կայարտակէ մացառը:
Սլուկ.
Թող Երուանդը միշտ արքայի մօտ կենայ,
Որ նորանէն ոչ ոք կասկած չունենայ,
Երբ հասանէ նորան գաղտնի հարուածը,
Նա թող քարէն նեղը, խնու այն խոցը,
Մենք աղաղակ կը ամբառնա՞ք աղմուկեալ,
Եւ նոյն ժամայն կեցցէն կառնու մեր ընտրեալ,
Թէ որսակից իշխաններէն մէկ քանին,
Մեզ հակառակ ծայն արձակեն յանտառին,
Տիգրանը զօրք յառաջ կուգան արշաւամբ,
Այն քանիսն կընցեն շար մահուամբ:
(Մէկ Սուրճանդակ մերս մտաւ):
Սուրճանդակ.
Հրաման է ի վեհափառ արքայէ,
Որ գայ Երուանդ որսակցութեամբ ընկերէ:
Երուանդ. (Տայ նմա ոսկի դաճեկան):
Ինձ պաշտելի է հրաման արքայի,
Ես կհաննիմ նմա ի մուտս անտառի:
Արգամ.
Միայն հրաւեր Երուանդայ է, մեզ չըկայ:
Սուրճանդակ.
Սլ. Սուրճանդակ ձեզ ուղարկեց մեծ արքայ:
(Սուրճանդակը գնաց.)
Սլուկ.
Ուրեմն և ինձ գնացած կընի Սուրճանդակ:
Արգամ.
Մեզ չէ պիտոյ այժմ առանձին հրաւերակ:
Երուանդ.
Ես ձեր հետ գամ, թէ մրտանեմ առանձին,
Եւ ինձ յարմար տեղ գտանեմ յանտառին:
Երուանդ.
Ուստի գիտեմք թէ որ կողմն կընկնի որս:
Արգամ.
Լաւ է երթալ ի միասին անձինք չորս:
Սլուկ.
Արգանք լաւ չէր նեղը զեղել թիւներով:
Երուանդ.
Իմ նետերս միշտ միասն են զեղերով:
Երուանդ.
Բանը այն է որ նետ նորան խոց զընէ,
Սյն ես գիտեմ ինչպէս քարէն նետ յանձնէ:
Թէ մնացած լինի կենաց կէս բաժին,
Ես կձմեմ նորան ի մէջ իմ գրկին:
Թէ նետ նորան չկարենայ սպանել,
Բազուկներս կարեն նպաստ հասանել:
Արգամ.
Ահա այս է մեր արքայի չափ խելքին,
Որ քեզ խոցեց և որս կերթայ միասին.
Ձի ափի թէ որորդաց նետ լատ անդամ,
Մահ կը բերէ անակնկալ տարածամ:
Սլուկ.
Հին առած է Հայոց մէկը տարածուած,
Թէ երբ այժի լինի մահու օր հասած,
Յը քըքալէ հովուի ձեռի հաստ ցրպոյն,
Որ կայծակի պէս կհաննի իւր գլխոյն:
Սանատրուկը Երուանդի սիրտ խոցելով,
Իւր հիւք խախտեց անկեան վեմը քանցելով:
Սյժմ կուղէ նոր դաւանք գործ ուղղել,
Լաւ, թէ չընկնի այն գուր որ ինքն է պեղել:
(Սնաջեանն է յետագայն):

Ա Ձ Գ Ա Յ Ի Ն

ՀԱՇԻԻ

Մարի և Զեֆեայ Սրբիչն աղագոյն Զոգայ, սինու է 4
Յունիար 4870 Կարոյ 554 Գեղեթի 4874
մի, Պարիչի Ռոգի:

Մարտի է 4870:

Յունիար 4: Զկնի Հետազոտութեան
Նորին Սրբալնութեան Տեառն Մովսիսի
Արքեպիսկոպոսի և Գերապա-
տի Առաջնորդին մերոյ և կնքելոյ զուղ-
ղութենէ Հաշուոյս Արկեղն, մնացորդ
մուտքն թէ առ ձեռն պատրաստ դրամ
և թէ ի վերայ մուրհակաց է: . . . 6426 3

Փետրվար 25: Յարգոյ Պարոն Յա-
րէթ Սեղրաքեան ի Բուշետայ նուի-
րեալն ի նպաստ աղքատաց. . . 250
,, ,, Գեր. Պարոնայք Արգար
և ընկերաց ի Վալկաթայ առաքեալ
2000 կօ. Ռուսիեաց Արկեղն առ նոսա
եղելոց՝ տարեկան վաշխն. . . 450

Սպրիլ 19: Գերապատիւ Հոգարար-
ձուաց սուրբ Յովհաննու Եկեղեցւոյն
Բժաւիոյ առաքեալ 15000 ջաւա
ռուսիեաց Արկեղն առ նոսա եղելոց՝
տարեկան վաշխն. . . 1800

Օգոստոս 25: Ի Գերապատիւ Պարո-
նայց Արգար և ընկերաց Վալկաթայ
ստացեալ զմարդ զումար Արկեղն 2000
կօ. ուրեաց, որ է . . . 4500

Սեպտեմբեր 25: Փոխ տուեալ զու-
մարաց վաշխ ստացեալ. . . 19

Նոյեմբեր 2: Գերապատիւ Պարոն
Թովմաս Մեղքումեան Վալկաթու Նա-
զարեթայ սուրբ Եկեղեցւոյ Եկե-
ղեցականն առաքեալ ի քանի ամաց
Հետէ մնացեալ վաշխ. . . 1364

Նոյ. 9: Ի Բժաւիա ի բարեպաշտ
Հայոց Հանգանակեալն . . . 600
ի Սմարանգ. ,, ,, 650